

Dr. Baumann Tímea

Magyarország földrajza

Országismeret: Társadalom és természet

A1+-A2 szint

Az előadásban Magyarországról fogunk megtudni néhány földrajzi információt.

Magyarország kis ország. Területe 93 ezer négyzetkilométer. Magyarországon körülbelül 10 millió ember él. De ezenkívül magyarok mindenhol élnek a világon. Minden gondol, hány magyar él Amerikában? És Kanadában? Hány magyar él Németországban? És Ausztráliában? Hány magyar él Dél-Amerikában?

Mindenhol élnek vagy éltek híres magyar származású emberek. Például Amerikában a híres színész Tony Curtis. Édesapja és édesanyja magyarországi zsidók, Magyarországról emigráltak Amerikába. Tony Curtis egy filmben is népszerűsítette Magyarországot. Debály Ferenc József zeneszerző, karnagy még Magyarországon született, és 1838-ban emigrált Dél-Amerikába. Ő Uruguay és Paraguay himnuszának zeneszerzője. A hétszeres Grammy-díjas kanadai énekesnő Alanis Morissette édesanyja magyar, 1956 után emigrált Kanadába. Michael Polanyi tudós, fizikus, kémikus, közgazdász és társadalomtudós. Igazi polihisztor volt. Budapesten született, 1920-ban emigrált Németországba, majd 1933-ban Angliába. A híres fotográfus Lucien Hervé is magyar, Budapesten született. 1929-ben költözött Párizsba. Híres magyar származású japán sportoló Murofusi Kódzsi olimpiai bajnok kalapácsvető. Édesanyja romániai magyar származású. Végül az ausztrál basszusgitáros, énekes Jackie Orszaczky is magyar volt. Magyarországi rockzenei karrierje után 1974-ben emigrált Ausztráliába. Itt is híres zenész lett.

Magyarország Közép-Kelet-Európában, a Kárpát-medencében található. A szomszédos országok: Ausztria, Szlovénia, Horvátország, Szerbia, Románia, Ukrajna, Szlovákia.

A szomszédos országokban is sok magyar él. Ők a határon túli magyarok. Ha bármelyik határnál kilépünk Magyarországról, nagyon valószínű, hogy továbbra is magyarul tudunk beszélgetni a helyi lakosokkal. Mit gondol, hány magyar él Szlovákiában, Romániában, Szerbiában és Ukrajnában?

Magyarország fővárosa Budapest. Budapesten 1,7 millió ember él. Ez Magyarország legnagyobb és legnépesebb városa, és az ország politikai, kulturális, kereskedelmi, ipari és közlekedési központja. Sok UNESCO világörökségi helyszín található a városban, például a Duna-part a Parlamenttel, a Lánchíddal és a budai várral vagy az Andrássy út és a Hősök tere. Sok turista érkezik Budapestre, ez az egyik legkedveltebb turisztikai célpont Európában.

Budapest három város volt (Óbuda, Buda, Pest). Csak 1873 óta létezik Budapest. Budán és Pesten 1830-ban kb. 150 ezer ember élt. Ma több, mint 1 millió 700 ezer fő lakik Budapesten.

Magyarország államformája köztársaság. A köztársasági elnök [aktuális név], a miniszterelnök [aktuális név]. A politikai döntések az országgyűlésen (a parlamentben) születnek. Magyarország 2004 óta az Európai Unió tagállama.

Magyarországon sok különböző államforma létezett a történelem során. Volt már fejedelemség, királyság, monarchia, köztársaság, proletárdiktatúra, népköztársaság (kommunista diktatúra). 1989. október 23-a óta a 3. köztársaság működik Magyarországon. A 3. köztársaság kikiáltásáról láthatunk egy rövid felvételt 1989-ből.

A magyar zászló színei a piros, a fehér és a zöld. Magyarország címerén a magyar korona, az Árpád-házi királyokat szimbolizáló piros-fehér sávok és a hármaskorona a kettős kereszttel láthatók. A kettős kereszt a kereszténységet szimbolizálja. Természetesen a címer is sokszor változott.

Magyarország nemzeti himnusza Kölcsey Ferenc „Himnusz” című verse, melyhez Erkel Ferenc

komponált zenét. A vers 1823. január 22-én készült el. Ez a nap ma a magyar kultúra napja. A magyarok második himnusza (nemzeti dala) Vörösmarty Mihály „Szózat” című verse, melyhez Egressy Béni komponált zenét. Egy érdekesség, hogy amikor egy ünnepség kezdődik, a magyarok felállnak, és elénekelik a Himnuszt. Amikor vége van az ünnepségnek, újra felállnak, és elénekelik a Szózatot.

A magyarok szilveszter éjféltkor is először elénekelik a Himnuszt, csak utána isznak pezsgőt, és kívánnak boldog új évet.

Magyarországon a 2013-as statisztika szerint 9 893 899 fő él. Magyarország lakosságának 90 %-a magyar. De a magyarok mellett élnek az országban más nemzetiségek is: németek, cigányok, horvátok, szerbek, szlovének, szlovákok, románok, ruszinok, ukránok, lengyelek, görögök, bolgárok és örmények.

Mit gondol, milyen nemzetiségű embereket lát a képeken?

Persze a 21. században a globálizáció következtében mindenféle más nemzetiségű ember is él itt, például nagy számban élnek kínaiak és arabok is. Budapesten van például kínai iskola és kínai piac is. Sok külföldi diák érkezik a magyarországi egyetemekre is tanulni.

Híres magyar sportolók között is vannak külföldi származásúak: Liu Shaolin Sándor és Liu Shaoang gyorskorcsolyázók. Budapesten születtek. Édesanyjuk magyar, édesapjuk kínai. Liu Shaolin Sándor 2016-ban Szöulban 500 méteren első lett, és így világbajnok. Liu Shaoang 1500 méteren második lett, 500 méteren pedig harmadik helyezést ért el.

Magyarországon a magyar nyelv a hivatalos nyelv. Az ország lakosságának 99%-a magyar anyanyelvű. A legnagyobb vallás az országban a kereszténység. A magyarok több, mint fele katolikus, 14,2 százalékuk protestáns (református vagy evangélikus), de vannak más vallásokhoz tartozó lakosok is (például zsidók). Vannak fontos keresztény ünnepek Magyarországon, például a karácsony és a húsvét.

Az öt legnagyobb város Magyarországon: Budapest, Debrecen, Miskolc, Szeged és Pécs. Mit gondol, hol vannak ezek a városok? Fontos városok még: északnyugaton Sopron, Győr, Tatabánya és Esztergom; északkeleten Eger és Nyíregyháza; délnyugaton Szombathely, Nagykanizsa, Zalaegerszeg és Kaposvár; délkeleten Békéscsaba; és a középső országrészben a Dunától nyugatra Veszprém és Székesfehérvár, a Dunától keletre Kecskemét és Szolnok.

Egy kis kvíz következik. Ismeri ezeket a helyeket?

Magyarországot földrajzi értelemben három nagy részre osztjuk: Dunántúl, Duna-Tisza köze és Tiszántúl. Ezen belül hat földrajzi tájról beszélünk: Alföld, Északi-középhegység, Dunántúli-középhegység, Dunántúli-dombság, Alpokalja és Kisalföld.

Magyarország nagy része 200 méter alatt fekszik. Az egyik leghíresebb táj Magyarországon a Puszta, amely egy sztyeppés sík terület. Petőfi Sándor is nagyon szerette ezt a tájat, több szép verset is írt róla (*Az alföld, A puszta télen, Kiskunság*). Ma két híres puszta látogatnak a turisták: Hortobágyot és Bugacot.

Magyarországon vannak középhegységek, de nincsenek magas hegyek. A legmagasabb hegycsúcs a Kékes (1014 méter), amely Északkelet-Magyarországon a Mátrában található. Más fontos hegységek a Mecsek-hegység Dél-Dunántúlon, a Dunántúli középhegység (Bakony, Vértes,

Gerecse, Visegrádi-hegység, Pilis, Budai-hegység), az Északi-középhegység (Mátra, Bükk, Cserehát, Zempléni-hegység) és az Alpokalja.

Ezekben a hegyekben vannak szép erdők (főleg bükk erdők), kellemes turista útvonalak, pihenőhelyek, barlangok (a leghíresebb és legnagyobb az aggteleki Baradla-barlang), völgyek, patakok és vízesések.

Az egész ország területén végigmegy a Kéktúra útvonal, amelyen gyalog járhatjuk be Magyarország legszebb tájait. Sok gyalogos túrázó járja ezt a túraútvonalat. A neve azért kék, mert egy kék sáv jelöli az utat a fákon. A klasszikus Országos Kéktúra útvonal 1160 km hosszú, és Észak-Magyarországon halad végig keletről nyugatra (vagy fordítva). Az Országos Kékkör útvonal 2550 km hosszú és az egész országon végighalad. A túrázók pecsétet gyűjtenek, így igazolják, hogy végig járták a túrát. Aki teljesíti a Kéktúrát vagy a Kékkört, egy jelvényt kap. Az 1970-es évek végén Rockenbauer Pál természetfilmet készített a Kéktúráról „Másfélmillió lépés Magyarországon” címmel. A film miatt nagyon híres lett ez a túraútvonal.

Magyarország édesvizekben és hévizekben is gazdag. A két legnagyobb folyó Magyarországon a Duna és a Tisza. A Duna teljes hossza 2850 km, ebből a magyarországi hossza 417 km. A Duna legszebb magyarországi szakaszai a Dunakanyar és a budapesti szakasz. A Tisza teljes hossza 962 km, ebből Magyarországon folyik 585 km.

A Tisza régebben egy nagyon kanyargós folyó volt és az árvíz sok kárt okozott. Például 1879-ben Szeged városát szinte teljesen elpusztította. Ezért a 19. század második felében szabályozták. Azóta folyik a ma ismert útvonalon.

Magyarország és Közép-Európa legnagyobb tava a Balaton. Magyar tengernek is nevezik, mert Magyarországnak nincs tengerpartja egyébként. A Balaton 77 km hosszú, legkisebb szélessége Tihanynál 1,5 km, legnagyobb szélessége 12,7 km Balatonvilágos és Balatonalmádi között. A Balatonra nagyon sok turista érkezik – főleg nyáron. A déli parton számos strand található, az északi parton pedig sok nevezetességet látogathatunk meg (például a tihanyi apátságot, a Badacsonyt, a keszthelyi Festetics-kastélyt stb.). Nemcsak azok szeretik a Balatont, akik imádnak fürdeni. Akik szeretnek sportolni, azok is szívesen utaznak ide. A Balatont bicikliúton körbe biciklizhetjük, vitorlázhatunk a tavon, átúszhatjuk a Balatont a Balaton Átúszó Versenyen vagy körbe futhatjuk a tavat az Ultrabalaton futóversenyen.

Érdekes, hogy a 19. században az emberek még nem fürödtek a Balatonban. Csak egy fürdőváros volt: Balatonfüred. De itt is a meleg gyógyvízben fürödtek a nyaralók, nem a tóban. Balatonfüreden sok híres és gazdag ember nyaralt, mint például Kossuth Lajos, gróf Széchenyi István vagy Wesselényi Miklós.

Wesselényi Miklós volt az első ember, aki átúszta a Balatont 1836-ban. Igaz csak Tihanytól Balatonfüredig úszott. Így írt róla Eötvös Károly Utazás a Balaton körül című művében: *„Átússza a Balatont is, s két szemtanú beszélte nekem, aki látta, hogy egyszer úri barátainak tréfájára úzás közben meg is borotválkozott a Balatonon.”* A Balatont Siófok és Balatonfüred között először Szekrényessy Kálmánnak sikerült 1880-ban.

További nagy tavak Magyarországon a Fertő-tó, a Velencei-tó és a Tisza-tó. A Fertő-tónak csak egy kis része található Magyarországon, a nagy része Ausztriához tartozik. Az osztrákok Neusiedlersee-nek hívják. A Fertő-tónál lehet vitorlázni, csónakázni, hajózni, biciklizni és horgászni. A Velencei-tónál is vízisportokat lehet űzni. A Tisza-tó a Balaton után a második legkedveltebb hely Magyarországon a strandolók körében. Ez egy mesterséges tó, amit a Tiszából alakítottak ki.

Magyarország gazdag a hévizekben is. Az országban számos gyógyfürdő található. Ezek közül híres a hévízi tó és fürdő, a harkányi fürdő és a számos budapesti gyógyfürdő (Gellért Gyógyfürdő, Széchenyi Gyógyfürdő, Rudas Gyógyfürdő). Budapest az egyetlen főváros, amely egyben fürdőváros is. A fővárosban 118 termálforrás van. Ezek naponta összesen 70 millió liter gyógyító erejű vizet adnak a fürdőknél, uszodáknak és az ivóutaknak. Az ásványvizek több mint fele - 40 millió liter – 30 C-nál melegebb. A fürdő kultúra nagyon régi Budapesten. Budapest területén már az ókori rómaiak is létesítettek fürdőket. Sok fürdő épült a török korban. Például a Rudas fürdő is, ahova 70 éven keresztül csak férfiak járhattak. De 2006 óta a kedd női nap a fürdőben, a magyar feministáknak köszönhetően. A hévizek miatt Magyarországon fontos a gyógy- és a wellnesssturizmus.

Láthattuk, hogy Magyarország nagyon gazdag természeti kincsekben. Természetesen gazdag az állat- és növényvilág is. Mit gondol, milyen állatok jellemzők Magyarországon? Magyarországon számos denevérfaj, szarvasok, vaddisznók, őzek, sünök élnek. A madarak közül fontosak a vándormadarak, például a fehér és a fekete gólya és a fecske. A dél-magyarországi Nagybjom „A gólyák városa”. A városban több, mint harminc gólyafészék található. A gólyák életét webkamerával is megfigyelhetjük. Magyarországon él réti sas, vándorsólyom, ölyv és bagoly is. Az énekesmadarak közül fontos a cinege és a fekete rigó. Magyarország nemzeti madara pedig a tűzok. A tavak és a folyók gazdagok halakban. Jellemző halak a harcsa, a süllő, a ponty, a csuka, a keszeg. A tenyésztett állatok között vannak magyar fajok, mint a szürkemarha, a rackajuh és a mangalica sertés.

A mangalica disznóról úgy hiszik, egészségesebb a zsírja, mint más disznóknak. Ez nem teljesen igaz. De az igaz, hogy ha a mangalica szabadon él, akkor egészségesebb a húsa, és mindenképpen finomabb.

Magyarországon a ló fontos haszonállat. Az ősi, vándorló magyarok lovon jártak, de ma is sokan szeretik a lovat Magyarországon. Különösen híres a magyar lipicai ménés. A lipicai ménés a mai Szlovéniából származik és a napóleoni háborúk alatt került Észak-Magyarországra. Ma Szilvásváradon található.

Magyarország növényvilágáról fontos tudni, hogy számos gyógynövény (például kamilla, borsosmenta, hársfavirág, bodza, kakukkfű, levendula stb.) található az országban, amelyből teák, krémek, olajok készülnek. Magyarország gazdag erdőkben is. A leggyakoribb fafajták a bükk és a tölgy. A folyók mellett ártéri növényzet is található. Mit gondol, melyik növény ez?

Mindezeket a természeti kincseket a magyarok nemzeti parkokban védik. Az ország területén tíz nemzeti park és ezen kívül számos védett terület található.

Összefoglalás:

Az előadásban foglalkoztunk azzal, hogy hol van Magyarország, mi a főváros, mi az ország államformája és mik a legfontosabb állami szimbólumok. Megismerkedtünk a magyar népességgel, a nemzeti kisebbségekkel és a Magyarországon élő külföldiekkel. Megtutuk, melyek a nagyobb városok, a fontosabb tájak, mint az alföld vagy a középhegységek, melyek a legnagyobb folyók és tavak, és hol vannak hévizek. Végül az állat- és növényvilágról is kaptunk információt.

B1-B2 szint

Magyarország – Hungária. Ismerjünk meg néhány alapvető földrajzi információt erről az országról, melyet a magyarok belső népnevük alapján Magyarországnak neveznek.

Magyarország területe meglehetősen kicsi, csupán 93 ezer négyzetkilométer. A legutóbbi (2011-es) népszámlálás szerint az országban valamivel kevesebb mint 10 millió ember él. Ám ezenkívül mindenhol a világban élnek magyar vagy magyar származású emberek. Most pedig egy kis rejtvény következik. Minden gondol, hány magyar származású ember él Amerikában? És Kanadában? Hány magyar él Németországban? És Ausztráliában? Hány magyar él Dél-Amerikában?

Mindenhol a világon élnek vagy éltek híres magyar származású emberek. Például az Amerikai Egyesült Államokban élt a híres hollywoodi színészlegenda Tony Curtis, akinek az édesapja és az édesanyja is magyarországi zsidó volt, Magyarországról emigrált Amerikába. Tony Curtis büszke volt magyar származására, többször is ellátogatott az országba. Sőt, még egy Budapestet népszerűsítő filmspotban is szerepelt. Debály Ferenc József vagy Francisco José Debali zeneszerző, karnagy még Magyarországon született, és 1838-ban emigrált Dél-Amerikába. Montevideóban telepedett le, és részt vett az argentin-uruguayi háborúban. Ezért és zeneszerzői érdemei miatt felkérték Uruguay himnuszának megzenésítésére. Később Paraguay himnuszához is ő írt zenét. A hétszeres Grammy-díjas kanadai énekesnő Alanis Morissette édesanyja magyar, aki 1956-ban hagyta el családjával Magyarországot. Michael Polanyi magyar–brit tudós, akinek a munkássága a fiziko-kémiától a közgazdaságtanon keresztül a filozófiáig terjedt. Igazi polihisztor volt. Budapesten született, 1920-ban Németországban kezdte pályáját, majd 1933-ban Angliába vándorolt ki. A híres fotográfus Lucien Hervé (eredeti nevén Elkán László) is magyar, Budapesten született. 1929-ben költözött Párizsba, és itt vált fényképésszé a második világháború után. Ő volt Le Corbusier „házi fényképésze”. Híres magyar származású japán sportoló Murofusi Kódzsi olimpiai bajnok kalapácsvető. Édesanyja romániai magyar származású. Végül az ausztrál basszusgitáros, énekes Jackie Orszaczký is magyar volt. Magyarországi rockzenei karrierje után 1974-ben vándorolt ki Ausztráliába. Itt is híres zenész lett, több zenekarban is szerepelt.

De térjünk vissza Magyarországra! Magyarország Közép-Kelet-Európában, a Kárpát-medencében található. A szomszédos országok: Ausztria, Szlovénia, Horvátország, Szerbia, Románia, Ukrajna, Szlovákia.

Ugyanakkor el kell mondani, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia első világháború utáni széthullása következtében Magyarország határain túl, a szomszédos országokban is jelentős magyar származású, magyar anyanyelvű közösségek maradtak. Őket nevezik határon túli magyaroknak. Így, ha bármelyik határnál kilépünk Magyarországról, nagyon valószínű, hogy továbbra is magyarul tudunk beszélgetni a helyi lakosokkal. Mit gondol, hány magyar él Szlovákiában, Romániában, Szerbiában és Ukrajnában?

Magyarország fővárosa Budapest, ahol 1,7 millió ember él. Ez Magyarország legnagyobb és legnépesebb városa, és az ország politikai, kulturális, kereskedelmi, ipari és közlekedési központja. Jelentős UNESCO világörökségi helyszínek találhatók a városban, például a Duna-part a Parlamenttel, a Lánchíddal és a budai várral vagy az Andrássy út és a Hősök tere. Sok turista érkezik Budapestre, ez az egyik legkedveltebb turisztikai célpont Európában. Jelenleg az európai ranglistán Budapest a hatodik helyen áll mint turisztikai célpont. Ezzel megelőzi a sorban Párizst vagy Prágát.

Budapest történetéről érdemes annyit tudni, hogy már a rómaiak is létesítettek itt várost Aquincum néven. Eredetileg három város volt (Óbuda, Buda, Pest), amelyek 1873-ban egyesültek

Budapest néven. Budán és Pesten 1830-ban kb. 150 ezer ember élt. Ma több, mint 1 millió 700 ezer fő lakik Budapesten.

Magyarország államformája köztársaság. A köztársasági elnök [aktuális név], a miniszterelnök [aktuális név]. A politikai döntések az országgyűlésen (a parlamentben) születnek. Magyarország 2004-ben csatlakozott az Európai Unióhoz. Magyarország történelme meglehetősen változatos, sőt hányatott: sok különböző államforma létezett az országban a történelem során. Volt már fejedelemség, királyság, monarchia, köztársaság, proletárdiktatúra, népköztársaság (kommunista diktatúra). 1989. október 23-a óta a 3. köztársaság működik Magyarországon. Itt a 3. köztársaság kikiáltásáról láthatunk egy rövid felvételt 1989-ből.

A magyar zászló színei a piros, a fehér és a zöld. Magyarország címerén a magyar korona, az Árpád-házi királyokat szimbolizáló piros-fehér sávok és a hármaskút a kettős kereszttel láthatók. A kettős kereszt a címerben a kereszténységet szimbolizálja. Láthatjuk, hogy a történelem során sokszor változott Magyarország címere, a politikai változásoknak megfelelően, de sok elemet megtartott. 1990-ben nagy vita volt abból, hogy mi legyen a 3. köztársaság címere. A Kiscímer és a Kossuth-címer versenyeztek, végül a Kiscímert választották.

Magyarország nemzeti himnusza Kölcsey Ferenc „Himnusz” című verse, melyhez Erkel Ferenc komponált zenét. A vers 1823. január 22-én készült el, ezért ezen a napon ünnepeljük ma a magyar kultúrát. A magyarok második himnusza (nemzeti dala) Vörösmarty Mihály „Szózat” című verse, melyhez Egressy Béni komponált zenét. A két himnusznak sajátos funkciója van az ünnepségeken: mindig a himnusz a kezdő, és a Szózat a záró ének.

A külföldiek szemében furcsaságnak tűnik, hogy a magyarok szilveszter éjjélkor is először elénekelik a Himnuszt, csak utána kezdenek el hangoskodni, isznak pezsgőt, és kívánnak boldog új évet egymásnak.

Magyarországon a 2013-as statisztika szerint 9 893 899 fő él. Magyarország lakosságának 90 %-a magyar, ám Magyarország soknemzetiségű ország is. Élnek itt németek, cigányok, horvátok, szerbek, szlovének, szlovákok, románok, ruszinok, ukránok, lengyelek, görögök, bolgárok és örmények.

Mit gondol, milyen nemzetiségű embereket lát a képeken?

Persze a 21. században a globálizáció következtében mindenféle más nemzetiségű ember is lakik az országban, például nagy számú kínai és arab közösségek is. Ennek következtében Budapesten van például kínai iskola és kínai piac is. Sok külföldi diák érkezik a magyarországi egyetemekre tanulni.

Híres magyar sportolók között is vannak külföldi származásúak: Liu Shaolin Sándor és Liu Shaoang gyorskorcsolyázók. Ők már Budapesten születtek, félig magyarok, félig kínaiak. Liu Shaolin Sándor 2016-ban Szöulban 500 méteren lett első helyezett, és így világbajnok. Liu Shaoang 1500 méteren második helyezett lett, 500 méteren pedig harmadik helyezést ért el.

Magyarországon a magyar a hivatalos nyelv. Az ország lakosságának 99%-a magyar anyanyelvű. A legnagyobb vallás az országban a kereszténység. A magyarok több, mint fele katolikus, 14,2 százalékuk protestáns (református vagy evangélikus), de vannak más vallásokhoz tartozó lakosok is (például zsidók). A legfontosabb keresztény ünnepek Magyarországon a karácsony és a húsvét. Az öt legnagyobb város Magyarországon: Budapest, Debrecen, Miskolc, Szeged és Pécs. Mit gondol, hol vannak ezek a városok? Fontos városok még: északnyugaton Sopron, Győr, Tatabánya és Esztergom; északkeleten Eger és Nyíregyháza; délnyugaton Szombathely, Nagykanizsa,

Zalaegerszeg és Kaposvár; délkeleten Békéscsaba; és a középső országrészben a Dunától nyugatra Veszprém és Székesfehérvár, a Dunától keletre Kecskemét és Szolnok.

Egy kis kvíz következik. Felismeri, melyik magyar várost látja a képen?

Magyarországot földrajzi értelemben három nagy részre osztjuk: Dunántúl, Duna-Tisza köze és Tiszántúl. Ezen belül hat földrajzi tájról beszélünk: Alföld, Északi-középhegység, Dunántúli-középhegység, Dunántúli-dombság, Alpokalja és Kisalföld.

Magyarország nagy része 200 méterrel a tengerszint alatt fekszik. Az egyik legismertebb táj Magyarországon a Puszta, amely a sztyeppés sík terület magyar elnevezése. Petőfi Sándor is szerelmese volt ennek a tájnak, több szép verset is írt róla (*Az alföld, A puszta télen, Kiskunság*). Ma két híres pusztát látogatnak a turisták: Hortobágyot és Bugacot.

Magyarországon van több középhegység, de a hegyek magassága nem jelentős. A legmagasabb hegycsúcs a Kékes (1014 méter), amely Északkelet-Magyarországon a Mátrában található. Más jelentős hegységek a Mecsek-hegység Dél-Dunántúlon, a Dunántúli középhegység (Bakony, Vértes, Gerecse, Visegrádi-hegység, Pilis, Budai-hegység), az Északi-középhegység (Mátra, Bükk, Cserehát, Zempléni-hegység) és az Alpokalja.

Ezekben a hegyekben találhatunk szép erdőket (főleg bükk erdőket), kellemes turista útvonalakat és pihenőhelyeket a kirándulók számára. Néhány nagyobb barlang is található az országban, köztük a leghíresebb és legnagyobb az aggteleki Baradla-barlang. Ezenkívül gyönyörű völgyekben, patakok mentén és vízeséseknél is járhatunk.

Az egész ország területén végighúzódik a Kéktúra útvonal, amelyen gyalog járhatjuk be Magyarország legszebb tájait. Sok gyalogos túrázó járja ezt a túraútvonalat. A neve azért kék, mert egy kék sáv jelöli az utat a fákon. A klasszikus Országos Kéktúra útvonal 1160 km hosszú, és Észak-Magyarországon halad végig keletről nyugatra (vagy fordítva). Emellett létezik egy Országos Kékkör útvonal is, amely 2550 km hosszú és az ország déli és középső részén is végighalad. A túrázók pecsétet gyűjthetnek, így igazolják, hogy végig járták a túrát. Aki teljesíti a Kéktúrát vagy a Kékkört, egy jelvényt kap jutalmul. Az 1970-es évek végén Rockenbauer Pál természetfilmet készített a Kéktúráról „Másfélmillió lépés Magyarországon” címmel. A film nagy népszerűséget szerzett ennek a túraútvonalnak.

Magyarország édesvizekben és hévizekben is gazdag. A két legnagyobb folyó Magyarországon a Duna és a Tisza. A Duna teljes hossza 2850 km, ebből a magyarországi hossza 417 km. A Duna legszebb magyarországi szakaszai a Dunakanyar és a budapesti szakasz. A másik jelentős folyó a Tisza, melynek a teljes hossza 962 km, ebből Magyarországon folyik 585 km. A Tisza 19. század előtt egy rendkívül kanyargós folyó volt és az árvíz sok kárt okozott. Például 1879-ben Szeged városát szinte teljesen elpusztította. Ezért a 19. század második felében szabályozták a folyót. Azóta folyik a ma ismert útvonalon.

Magyarország és Közép-Európa legnagyobb tava a Balaton. Magyar tengernek is nevezik, mert Magyarországnak nincs tengerpartja egyébként. A Balaton 77 km hosszú, legkisebb szélessége Tihanynál 1,5 km, legnagyobb szélessége 12,7 km Balatonvilágos és Balatonalmádi között. A Balatonra népszerű a fürdőturisták körében, főleg a nyári meleg időszakban. A déli parton számos strand található, az északi parton pedig sok nevezetességet látogathatunk meg (például a tihanyi apátságot, a Badacsonyt, a keszthelyi Festetics-kastélyt stb.). Nemcsak azok szeretik a Balatont, akik imádnak fürdeni, hanem azok is szívesen meglátogatják, akik szeretnek sportolni. A Balatont bicikliúton körbe biciklizhetjük, vitorlázhatunk a tavon, átúszhatjuk a Balatont a Balaton Átúszó Versenyen vagy körbe futhatjuk a tavat az Ultrabalaton futóversenyen.

Érdekes, hogy a 19. században az emberek még nem fürödtek a Balatonban. Csak egy fürdőváros volt a parton: Balatonfüred. De itt is a meleg gyógyvízben fürödtek a nyaralók, nem a tóban. Balatonfüreden sok híres és gazdag ember nyaralt, mint például Kossuth Lajos, gróf Széchenyi István vagy Wesselényi Miklós.

Wesselényi Miklós volt az első ember, aki átúszta a Balatont 1836-ban. Igaz csak Tihanytól Balatonfüredig úszott. Így írt róla Eötvös Károly Utazás a Balaton körül című művében: *„Átúszta a Balatont is, s két szemtanú beszélte nekem, aki látta, hogy egyszer úri barátainak tréfájára úzás közben meg is borotválkozott a Balatonon.”* A Balatont keresztbe először egy igazi sportember, Szekrényessy Kálmán úszta át 1880-ban Siófok és Balatonfüred között. Ezt a dátumot tekintjük a magyar úszósport születésnapjának.

További nagy tavak Magyarországon a Fertő-tó, a Velencei-tó és a Tisza-tó. A Fertő-tónak csak egy kis része található Magyarországon, a nagy része Ausztriához tartozik. Az osztrákok Neusiedlersee-nek hívják. A Fertő-tónál lehet vitorlázni, csónakázni, hajózni, biciklizni és horgászni. A Velencei-tónál is vízisportokat lehet űzni. A Tisza-tó a Balaton után a második legkedveltebb hely Magyarországon a strandolók körében. Ez egy mesterséges tó, amit a Tiszából alakítottak ki. Magyarország hévizekben gazdag terület, így az országban számos gyógyfürdő található. Ezek közül híres a hévízi tó és fürdő, a harkányi fürdő és a számos budapesti gyógyfürdő (például a Gellért Gyógyfürdő, a Széchenyi Gyógyfürdő, a Rudas Gyógyfürdő). Budapest az egyetlen főváros, amely egyben fürdőváros is. A fővárosban 118 termálforrás található. Ezek naponta összesen 70 millió liter gyógyító erejű vizet adnak a fürdőeknek, uszodáknak és az ivókutaknak. Az ásványvizek több mint fele - 40 millió liter - 30 C foknál melegebb. A fürdő kultúra nagyon régi Budapesten. Budapest területén már az ókori rómaiak is létesítettek fürdőket. Sok fürdő épült a török korban. Például a Rudas fürdő is, ahova 20. században 70 éven keresztül csak férfiak járhattak. De 2006 óta a kedd női nap a fürdőben, egy magyar feminista tiltakozásnak köszönhetően. A hévizek miatt Magyarországon jelentős üzletág a gyógy- és a wellness-turizmus.

Láthattuk, hogy Magyarország nagyon gazdag természeti kincsekben. Természetesen ennek megfelelően gazdag az állat- és növényvilág is. Mit gondol, milyen állatfajok jellemzők Magyarországon? Magyarországon számos denevérfaj, szarvasok, vaddisznók, őzek, sünök élnek. A madarak közül fontosak a vándormadarak, például a fehér és a fekete gólya és a fecske. A dél-magyarországi Nagybjom „A gólyák városa” címet viseli. A városban több, mint harminc gólyafészek található. A gólyák életét webkamerával is megfigyelhetjük. Magyarországon él réti sas, vándorsólyom, ölyv és bagoly is. Az énekesmadarak közül fontos a cinege és a fekete rigó. Magyarország nemzeti madara pedig a túzok. A tavak és a folyók gazdagok halakban. Jellemző halak a harcsa, a süllő, a ponty, a csuka, a keszeg. A tenyésztett állatok között vannak magyar fajok, mint a szürkemarha, a rackajuh és a mangalica sertés.

A mangalica disznóról az a hír járja, hogy egészségesebb a zsírja, mint más disznó fajtáknak. Ez sajnos ebben a formában nem teljesen igaz. A mangalica húsa csak akkor egészségesebb, ha hagyományos módon, szabadon tartják. De az biztos, hogy mindenképpen finomabb.

Magyarországon a ló fontos haszonállat. Az ősi, vándorló magyarok lovon jártak, de ma is sokan szeretnek lovagolni Magyarországon. Különösen híres a magyar lipicai ménes. A lipicai ménes a mai Szlovéniából származik és a napóleoni háborúk alatt került Észak-Magyarországra. Ma Szilvásváradon található.

Magyarország növényvilágáról fontos tudni, hogy számos gyógynövény (például kamilla, borsosmenta, hársfavirág, bodza, kakukkfű, levendula stb.) található az országban, amelyből teák,

krémek, olajok készülnek. Magyarország gazdag erdőkben is. A leggyakoribb fafajták a bükk és a tölgy. A folyók mellett ártéri növényzet is található.

Mit gondol, melyik növényt látja a képen?

Mindezeket a természeti kincseket a magyarok nemzeti parkokban védik. Az ország területén tíz nemzeti park és ezen kívül számos védett terület található.

Összefoglalás:

Az előadás során megismerhettük Magyarország pontos földrajzi elhelyezkedését. Ismereteket kaphattunk a fővárosról, az ország államformájáról és legfontosabb állami szimbólumairól. Megismerkedhettünk a magyar népességgel, köztük a nemzeti kisebbségekkel és a Magyarországra települt külföldiekkel. A nagyobb városokról is kaphattunk egy rövid tájékoztatást. Majd földrajzi értelemben is megismertük Magyarország részeit, a különböző tájegységeket, mint az alföld vagy a középhegységek. Megtudhattuk, melyek a legnagyobb folyók és tavak, valamint az értékes hévizek felhasználását is láthattuk. Végül az állat- és növényvilág értékeibe is kaphattunk egy rövid betekintést.

TERMÉSZETFÖLDRAJZI KIFEJEZÉSEK

alföld (~ek, ~et, ~je)

árterület (~ek, ~et, ~e)

árvíz (árvizek, árvizet, árvize)

barlang (~ok, ~ot, ~ja)

domb (~ok, ~ot, ~ja)

dombság (~ok, ~ot, ~ja)

erdő (~k, ~t, erdeje)

folyó (~k, ~t, ~ja)

folyószabályozás (~ok, ~t, ~a)

folyószakasz (~ok, ~t, ~a)

gyógyvíz (gyógyvizek, gyógyvizet, gyógyvize)

hegy (~ek, ~et, ~e)

hegycsúcs (~ok, ~ot, ~a)

hegység (~ek, ~et, ~e)

hévíz (hévizek, hévizet, hévize)

középhegység (~ek, ~et, ~je)

medence (~'k, ~'t, ~'je)

mesterséges tó (tavak, tavat, tava)

nemzeti park (~ok, ~ot, ~ja)

patak (~ok, ~ot, ~ja)

sztyeppe (~'k, ~'t, ~'je)

táj (~ak, ~at, ~a)

tengerpart (~ok, ~ot, ~ja)

természeti kincs (~ek, ~et, ~e)

tó (tavak, tavat, tava)

védett terület (~ek, ~et, ~e)

vízesés (~ek, ~t, ~e)

völgy (~ek, ~et, ~e)

TURISZTIKAI KIFEJEZÉSEK, SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉGEK

apátság (~ok, ~ot, ~a)

Balaton Átúszó Verseny (~ek, ~t, ~e)

biciklizik (biciklizett, biciklizz)

csónakázik (csónakázott, csónakázz)

fut (~ott, fuss)

futóverseny (~ek, ~t, ~e)

fürdik (fürdött, fürödj)

gyalogos túrázó (~k, ~t, ~ja)

gyógyfürdő (~k, ~t, ~je)

hajózik (hajózott, hajózz)

horgászik (horgászott, horgássz)

jelvény (~ek, ~t, ~e)

kastély (~ok, ~t, ~a)

nevezetesség (~ek, ~et, ~e)

part (~ok, ~ot, ~ja)

pecsét (~ek, ~et, ~je)

pihenőhely (~ek, ~et, ~e)

strand (~ok, ~ot, ~ja)

strandoló (~k, ~t, ~ja)

tér (terek, teret, tere)

turista (~'k, ~'t, ~'ja)

turista/túra útvonal (~ak, ~at, ~a)

turisztikai célpont (~ok, ~ot, ~ja)

vár (~ak, ~at, ~a)

világörökség (~ek, ~et, ~e)

vitorlázik (vitorlázott, vitorlázz)

vízisport (~ok, ~ot, ~ja)

NÖVÉNYEK

borsosmenta (ˈk, ˈt, ˈja)

bükkfa (ˈk, ˈt, ˈja)

fa (ˈk, ˈt, ˈja)

gyógynövény (ˈek, ˈt, ˈe)

hársfavirág (ˈok, ˈot, ˈa)

kakukkfű (kakukkfűvek, kakukkfűvet,
kakukkfűve)

kamilla (ˈk, ˈt, ˈja)

levendula (ˈk, ˈt, ˈja)

növényvilág (ˈot, ˈa)

tölgyfa (ˈk, ˈt, ˈja)

ÁLLATOK

állatfaj (ˈok, ˈt, ˈa)

állatvilág (ˈot, ˈa)

bagoly (baglyok, baglyot, baglya)

cinege (ˈk, ˈt, ˈje)

csuka (ˈk, ˈt, ˈja)

denevér (ˈek, ˈt, ˈe)

énekes madár (madarak, madarat,
madara)

fecske (ˈk, ˈt, ˈje)

fehér gólya (ˈk, ˈt, ˈja)

fekete gólya (ˈk, ˈt, ˈja)

fekete rigó (ˈk, ˈt, ˈja)

harcsa (ˈk, ˈt, ˈja)

keszeg (ˈek, ˈet, ˈe)

ló (lovak, lovat, lova)

mangalica sertés (ˈek, ˈt, ˈe)

ménes (˜ek, ˜t, ˜e)	
ölyv (˜ök, ˜öt, ˜e)	
őz (˜ek, ˜et, ˜e)	
ponty (˜ok, ˜ot, ˜a)	
racka juh (˜ok, ˜ot, ˜a)	
réti sas (˜ok, ˜t, ˜a)	
süllő (˜k, ˜t, ˜je)	
sün (˜ök, ˜t, ˜je)	
szarvas (˜ok, ˜t, ˜a)	
szürkemarha (˜'k, ˜'t, ˜'ja)	
vaddisznó (˜k, ˜t, ˜ja)	
vándormadár (vándormadarak, vándormadarat, vándormadara)	
vándorsólyom (vándorsólymok, vándorsólymot, vándorsólyma)	

ÁLLAMSZERVEZÉS

csatlakozik (csatlakozott, csatlakozz)	
Európai Unió (˜t, ˜ja)	
fejedelemség (˜ek, ˜et, ˜e)	
határ (˜ok, ˜t, ˜a)	
ipar (˜t, ˜a)	
kereskedelem (kereskedelmet, kereskedelme)	
királyság (˜ok, ˜ot, ˜a)	
közlekedés (˜t, ˜e)	
köztársasági elnök (˜ök, ˜öt, ˜e)	
köztársaság (˜ok, ˜ot, ˜a)	
miniszterelnök (˜ök, ˜öt, ˜e)	
országgyűlés (˜ek, ˜t, ˜e)	
tagállam (˜ok, ˜ot, ˜a)	

SZIMBÓLUMOK, ÜNNEPEK

halom (halmok, halmot, halma)

himnusz (~ok, ~t, ~a)

kereszt (~ek, ~et, ~je)

korona (~'k, ~'t, ~'ja)

pezsgő (~k, ~t, ~je)

sáv (~ok, ~ot, ~ja)

szilveszter (~ek, ~t, ~e)

újév (~ek, ~et, ~e)

ünnepség (~ek, ~et, ~e)

zászló (~k, ~t, ~ja)

TÁRSADALOM

anyanyelv (~ek, ~et, ~e)

hivatalos nyelv (~ek, ~et, ~e)

kereszténység (~et, ~e)

kivándorol (~t, vándorolj ki)

közösség (~ek, ~et, ~e)

külföldi (~ek, ~t, ~je)

lakos (~ok, ~t, ~a)

lakosság (~ot, ~a)

letelepedik (letelepedett, telepedj le)

magyar származású

nemzetiség (~ek, ~et, ~e)

vallás (~ok, ~t, ~a)

FOGLALKOZÁSOK

énekesnő (~k, ~t, ~je)

fényképész (~ek, ~t, ~e)

gyorskorcsolyázó (~k, ~t, ~ja)

kalapácsvető (~k, ~t, ~je)

karnagy (~ok, ~ot, ~a)

olimpiai bajnok (~ok, ~ot, ~a)

tudós (~ok, ~t, ~a)

zenész (~ek, ~t, ~e)

zeneszerző (~k, ~t, ~je)

Készült a

Curso de
Húngaro
USP

oktatóprogram keretében, a

finanszírozásával, a

megvalósításában.

